Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dn.13 września 1934 r. 1131.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LIT. W WILNIE.

Kronika.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

P o d p i s a n i e p a k t u p o r o z u m i e n i a i p r z y j a z n i m i ę d z y L i t w ą Ł o t w ą i E s t o n j ą . /IX.1934/:Dnia 12 września podpisany został w Genewie pakt porozumienia i przyjaźni pomiędzy Litwą, Łotwą i Estonją. Traktat podpisali: ze strony Litwy minister S.Zagr.Lozoraitis, ze strony Łotwy sekretarz generalny M.S.Z. Munters, ze strony Estonji zaś minister S.Zagr. Seljamaa.

Wstęp do traktatu daje wyraz dobrej woli rozwinięcia współpracy pomiędzy trzema krajami, przyczynienia się do bliższego porozumienia państw bałtyckich i do utrzymania pokoju, jak również skoordynowania polityki zagranicznej w duchu zasad paktu Ligi Narodów.

Art.1. Celem skoordynowania swoich wysiłków, trzy rządy zobowiązują się porozumiewać w kwestjach polityki zagranicznej o wspólnem znaczeniu i udzielać sobie nawzajem pomocy politycznej i dyplomatycznej w swoich stosunkach międzynarodowych.

Art.2. W tym celu wysokie układające się strony postanawiają odbywać perjodyczne konferencje ministrów Spr.Zagr. 3 krajów, które będą miały miejsce regularnie 2 razy do roku kolejno na terytorjum każdego z trzech krajów. Na żądanie jednej ze stron i za wspólną zgodą będzie mogła mieć miejsce w jednym z trzech krajów lub poza ich terytorjum konferencja nadzwyczajna. Konferencja będzie obradować pod przewodnictwem ministra Spraw Zagr. kraju, na którego terytorjum się odbywa. Jeżeli się odbywa poza terytorjum trzech państw, przewodniczyć będzie minister Spr.Zagr. kraju, na którego terytorjum odbywała się ostatnia konferencja. Urzędujący przewodniczący będzie dbać o wykonanie decyzyj, powziętych przez konferencję, której przewodniczył i w razie konieczności będzie miał za zadanie czuwać nad wykonaniem tych decyzyj w dziedzinie stosunków międzynarodowych. Perjodyczne konferencje ministrów Spraw Zagr. Estonji i Łotwy, przewidziane w artykułach 1 i 2 traktatu pomiędzy Łotwą i Estonją dla zorganizowania sojuszu, podpisanego w Rydze dn.12.II.1934 r., będą w czasie trwania niniejszego traktatu zastąpione przez wyżej wymienione konferencje.

Art.3. Wysokie układające się strony uznają istnienie problemów specyficznych, które mogłyby uczynić trudnem zajęcie w stosunku do nich uzgodnionego stanowiska. Postanawiają one, że problemy te stanowią wyjątek od zobowiązań ustanowionych w artykule 1.

Art.4. Wysokie układające się strony będą się starały zlikwidować ugodowo i w duchu sprawiedliwości i słuszności wszelkie kwestje, któreby mogły przeciwstawiać ich interesy jedne drugim, i to możliwie w najszybszych terminach. Postanawiają one negocjować pomiędzy sobą układy, które mogą się wydawać użytecznemi dla osiągnięcia tego celu.

Art.5. Trzy rządy udzielą instrukcyj swoim reprezentantom dyplomatycznym i konsularnym zagranicznym oraz swoim delegaton na konferencje międzynarodowe celem ustalenia odpowiednich kontaktów.

Art.6. Wysokie układające się strony zobowiązują się zakomunikować sobie nawzajem tekst traktatów zawartych przez jedną z nich z jednym lub kilkoma państwami.

Art.7. Niniejszy traktat otwarty jest dla trzecich państw, których przystąpienie może mieć miejsce jedynie za wspólną zgodą wysokich układających się stron.

Art.8. Niniejszy traktat będzie ratyfikowany i wejdzie on w życie natychmiast po złożeniu ratyfikacyj, co nastąpi w Rydze.

Art.9. Niniejszy traktat będzie obowiązywać w ciągu lat 10. Jeśli traktat nie będzie wypowiedziany przez jedną z wysokich układających się stron na rok przed wygaśnięciem tego terminu, będzie automatycznie przedłużony w rok po wypowiedzeniu przez jedną ze ze stron.

Jednocześnie z traktatem podpisana została deklaracja, w której trzej ministrowie stwierdzają, iż rządy ich będą czuwać nad rozpowszechnianiem w swoich krajach ducha solidarności, porozumienia i przyjaźni trzech narodów i zobowiązują się powziąć odpowiednie zarządzenia.-

Minister Lozoraitis przewodniczącym Komisji Pracy L.N. Elta /z 11.IX.1934/: Delegaci litewscy w Genewie wchodzą w skład 6-ciu komisyj. M.in. minister Lozoraitis wybrany został na przewodniczącego Komisji Pracy L.N.-

Wiadomość Elty o zamknięciu 10-ciu szkół litewskich w Wileńszczyźnie. Elta /z 11.IX.1934/ podaje, że, jak się ostatecznie wyjaśniło, Polacy zamknęli w Wileńszczyźnie 10 szkół litewskich, utrzymywanych przez "Rytasa"; Ponadto pod błahym pretekstem zwolnili Polacy ze stanowiska dyrektora gimnazjum lit.w Święcianach A.Petraitisa.-

Kwestja problemów specyficznych w pakcie o porozumieniu i przyjaźni między Litwą, Łotwą i Estonją. Elta /z 11.IX.1934/:W związku z wiadomością pewnej zagranicznej agencji telegraficznej, jakoby jeden z artykułów paktu o porozumieniu i przyjaźni pomiędzy Litwą, Łotwą i Estonją, poruszający kwestje specyficzne, dotyczy sprawy wileńskiej i kłajpedzkiej, wiarogodne zródła podają, że: 1/artykuł o kwestjach specyficznych dotyczy jedynie sporu wileńskiego; 2/Inaczej zresztą być nie może, gdyż niema żadnej kwestji kłajpedzkiej; są tylko wysiłki pewnych czynników zagranicznych w kierunku stworzenia takiej kwestji bez żadnej podstawy i wbrew działającym ustawom.-

Wizyty min. Lozoraitisa w Genewie. Prasa kowieńska /z 10.IX.1934/:Jak podaje Elta, 8 września minister S.Zagr. p.St.Lozoraitis złożył wizytę sekretarzowi generalnemu Ligi Narodów Avenolowi, generalnemu podsekretarzowi i dyrektorowi sekcji politycznej Valtersowi, generalnemu podsekretarzowi i dyrektorowi spraw współpracy intelektualnej Pillotiemu oraz generalnemu podsekretarzowi Azcarate, z którymi odbył rozmowy w sprawach, dotyczących Litwy i Ligi Narodów.-

Wojownicze akcenty w przemówieniach polityków litewskich z okazji 60-lecia urodzin prezydenta Smetony. Prasa kowieńska /z 11.IX.1934/:Z okazji 60-lecia urodzin prezydenta Smetony wygłosili podczas uroczystej akademji przemówienia liczni politycy i działacze litewscy. M.in. wygłosił przemówienie premjer Tubelis, oświadczając w toku przemówienia, co następuje:

"Jesteśmy pewni, że pod Twojem kierownictwem ostatecznie umocnimy się nad morzem i że dzwon wolności głośno dla nas zadzwoni w sercu Litwy - grodzie Gedymina".

W kolejnem przemówieniu ministra Obrony Kraju gen.Sznıukszty znajdowały się wyrażenia następujące: "Armja nasza odparła wszystkich wrogów. Pozostał jeszcze nierozstrzygnięty specyficzny problem naszej stolicy - Wilna... Jedność i karność nas zahartuje. Zahartowani pójdziemy po wskazanej przez Wodza Narodu drodze, odzyskamy Wilno i umocnimy się nad morzem".-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

Kronika.

List otwarty p.K.Veleckasa do prezesa Tymcz.Kom.Lit.w Wilnie p.K.Staszysa. 9 września 1934 r. ukazała się w Wilnie ulotka litewska p.t. "Do Pana Konstantyna Staszysa, prezesa Tymcz.Kom.Lit.w Wilnie". Ulotkę podpisał i wydał jeden z miejscowych działaczy lit.Kazimierz Veleckas. Ulotka nosi formę listu otwartego i zawiera szereg zarzutów pod adresem p.Staszysa. K.Veleckas stwierdza, iż wśród Litwinów wileńskich wzrasta z dnia nadzień chaos. Dalej zarzuca on K.Staszysowi nagłe zmiany przekonań polit. dla własnej wygody, nietaktowne postępowanie w zakresie reprezentacji, obskurantyzm polityczny, upośledzanie interesów lit.w poliklinice lit., wyrzucenie na bruk lit.rzemieślników, nieróbstwo i obstrukcję w zakresie czytelnictwa lit.na prowincji, skrajną interesowność, brutalność, chciwość /kolekcjonerstwo złotych monet, gdy inni cierpią głód/i t.d. Wreszcie Veleckas oświadcza, iż wszyscy Litwini z utęsknieniem oczekują ustąpienia Staszysa z Komitetu.-